

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Název práce: Vyjednávání moci ve skautském oddíle

Autor: Michal Horáček

Vedoucí práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Autor předkládané bakalářské práce Michal Horáček si ve svém záměru zvolil zpracovat téma moci a to, jakým způsobem je užívána ve skautském oddíle. Jak z práce vyplývá, téma se ho osobně týká, neboť sám je, jak z textu vyplývá, členem skautské organizace.

Michal Horáček v úvodu práce přehledně předkládá svůj konkrétní výzkumný záměr a rovněž postup, jakým způsobem ho zpracuje, a to od výchozích teoretických konceptů přes stanovení výzkumných otázek (V jakých situacích dochází k vyjednávání moci a jak uvažovat o této moci ve vztahu k ustanovování celkové moci vůdce? Jakými praktikami vůdce vyjednává svou moc v oddíle?), zvolení strategie výzkumu a jeho formy až interpretaci sebraných dat.

Na počátku práce nás autor seznamuje se skautskou organizací, jejími pravidly a fungováním. Zaměřuje se zejména na výchovné aspekty v rámci skautské organizace, definuje pojem vůdce oddílu a srovnává jej s učitelem ve škole. Díky tomuto příměru pak využívá teoretický koncept pěti mocenských bází formulovaných pro školní prostředí, popisuje jej a stanovuje jako vodítko pro svůj výzkum.

Autorovi v jeho práci nejde o rozebrání různých druhů moci, které by měly být specifikovány, ale o konkrétní způsoby jejího uplatnění v praxi skautského prostředí. Na str. 20 vychází např. i z Foucaultova pojetí způsobů jejího uplatnění, viz „neproblematizují instituci moci jako takovou, ale praktiky“. Jako stěžejní podklad pro svá teoretická východiska si autor zvolil jednak práci Šedové a Zounka. Z nich také vychází pět rovin zdroje moci, které autor předkládá a převádí do prostředí skautů (str. 20), jednak škálou, kterou autor bakalářské práce komparuje s rovinami moci, je pět rovin vlivu, které vyjmenovává a definuje ve své práci Tomáš Klenot. Autor upozorňuje, že pojmy vliv a moc ve své práci používá jako vzájemně zaměnitelné.

Jako strategii si autor zvolil kvalitativní výzkum, který provedl v délce trvání dvou měsíců. V kap. Charakteristika vzorku a prostředí výzkumu (str. 24) autor píše, že ke svému výzkumu si vybral jeden oddíl s 15 členy a jedním vůdcem. Jde tak spíše o případovou studii, která neobsahuje zachycení uplatňování moci také jiného, resp. jiných vůdců.

Jako techniku sběru dat si Michal Horáček zvolil zúčastněné pozorování, a to v roli pozorovatele jako participanta.

Ve 4. kapitole, nazvané Situace, autor plynule přechází do části empirické. Přejít z jedné části do druhé navazuje velmi plynule a logicky. Na jejím počátku ještě stanovuje hlavní a dílčí pojmy, avšak vzápětí již pokračuje chronologickým popisem schůzky, kde zachycuje kdy a jak je uplatňována moc a její způsoby uplatňování u vůdce smečky vlíkat.

Poté, co k předložení dat z výzkumu využil chronologického základu, v 5. kapitole s názvem Praktiky (str. 40) data z výzkumu kategorizuje. Zajímavým postřehem autora zachyceným na tomto místě je srovnání se školou (podkapitola Nejsme ve škole), kdy se vůdce a jeho pomocníci vymezují vůči učitelkám a školnímu prostředí, zatímco běžně využívají postupy právě ve školách používané.

V závěru své bakalářské práce autor Michal Horáček přehledně shrnuje předkládaný text a zaměřuje se především na shrnutí výsledků vlastního výzkumu.

Jednotlivé formální etapy výzkumného projektu má autor pečlivě řazené a podrobně rozebrané. V popisu různých etap jednu na druhou na sebe vzájemně odkazuje a text tak logicky svazuje, aniž by se zbytečně opakoval.

Jako velmi pěkný hodnotím postřeh autora Michala Horáčka, kdy vlastně jeho výzkum, resp. pozorování vyjednávání moci vůdce začíná, a to již ve chvíli, kdy vůdce smečky jedná o přítomnosti jeho, výzkumníka, v oddíle.

V práci je jasně vidět, že autor je s prostředím skautů velmi dobře seznámen, zná jejich hierarchii, rituály, postupy apod. Tato autorova charakteristika se jeví jako zásadní výhoda při podrobném rozepisování se o činnosti skautů a průběžném uplatňování moci vůdce. Je evidentní, že předkládaná bakalářská práce není jen o interpretaci výzkumu, ale o celkovém zaujetí daným tématem a jeho pečlivém a podrobném zpracování, jehož je výzkum nedílnou součástí.

Autor Michal Horáček nevychází ve své práci z teoretických konceptů moci jako takových, ale naopak, využil koncepty a kategorizaci moci u těch autorů, kteří mu vyhovovali pro dané prostředí.

Autorovi bych vytkla fakt, že ve své práci neuvádí, že, na základě výběru pouze jednoho výzkumného vzorku, jde v zásadě o případovou studii.

Předkládaná práce obsahuje sdělení, že výzkum byl proveden v časovém rozmezí dvou měsíců, neobsahuje však identifikaci roku, v němž byl proveden. Prosím o jeho doplnění.

Na počátku práce jsem se domnívala, že práce by měla více pracovat s neznámějšími autory zabývajícími se teoriemi moci (Weber, Foucault, Habermas...) a ne je pouze okrajově zmínit. Jeho práce však vychází z konkrétních českých autorů (Šedová, Zounek, Klenot) a využívá je jako hlavní teoretická východiska pro potřeby bakalářské práce dostatečně.

Poznámky k syntaktické povaze předkládaného textu krom řídkých překlepů nemám.

Prosím autora bakalářské práce Michala Horáčka o zodpovězení následujících otázek během obhajoby:

- lze skutečně termíny moc a vliv chápat identicky, jak autor tvrdí? Jaké pro to má důvody?
- z textu práce vyplývá, že autor ve skautské organizaci působí na pozici vůdce. Moje další otázka tedy směřuje k osobnímu zaujetí – co přesně autor Michal Horáček udělal pro to, aby získal nad problematikou nadhled, aby se oprostil od zkresení výzkumu tím, že by do něj promítal vlastní postoje?

- prosím o ozřejmení pojmu stezka nováčka, který autor v textu uvádí bez podrobnějšího vysvětlení.

Předkládaná práce je pro rámec bakalářské práce zcela dostačující. Autor předkládá vlastní způsoby práce se zvoleným tématem v teoretické i praktické rovině, dobře pracuje s poznámkovým aparátem, vhodně užívá citací autorů nastudovaných k tématu. Práci doplňuje seznam literatury a přílohy. Tím, jakým způsobem kombinuje data sebraná z výzkumu s praktickými i teoretickými poznatky z jiných zdrojů, tím, že je psaná jako esej, rámec bakalářské práce přesahuje.

Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji ohodnotit výborně.

V Praze dne 28.5.2015

Mgr. Markéta Bezoušková

Fakulta humanitních studií Karlovy univerzity